

DANAS I OVDJE

Piše Željka
Kašnar, kustos
Muzeja grada Zagreba

Donacije kao dokument o vremenu

Muzej grada Zagreba nedavno je obogatio svoj fundus vrijednim predmetima iz ostavštine obitelji Schlegel i Pavelić, koje je dobio na poklon. Nekad uobičajena gesta darivanja, kojom su se s mnogo oduševljenja stvarali temelji budućih muzeja, pa tako i Gradskog muzeja u Zagrebu, daleke 1907. godine, danas je primjer koji ističemo sa željom da ne ostane usamljen. Vjerujući da Zagrepčani poznaju svoj gradski muzej, koji je čuvar kulturne baštine grada, najraznovrsnija zagrebiensia stručno obrađena i dijelom izložena u stalnom postavu ili putem tematskih izložbi, dostupna je svima onima koji istražuju ili se zanimaju za povijest grada Zagreba.

Pri sakupljanju predmeta zagrebačke provenijencije nije uvijek u prvom planu vrhunska umjetnička kvaliteta, već njihove draži u prizivanju minulih dana, ugodaja, atmosfere i uspomena. Ti predmeti često postaju neizbježan dio za inscenaciju slike iz prošlosti, a da sami ne bi imali opravdanja za muzeološki tretman. U svom ambijentu, kao neotuđivi dijelovi cjeline, postaju dokument o vremenu u kome su nastali i živjeli.

U tom smislu leži i vrijednost privatne zbirke obitelji Schlegel. Njeni vlasnici namjeravali su je pokloniti gradu Zagrebu. Nakon njihove smrti, dogovorom Skupštine općine Centar i Muzeja grada Zagreba, pripala je u cijelosti Muzeju. Zbirka broji više od 300 predmeta, koji su sačinjavali opremu njihova trosobnog stana u Masarykovoju ulici. Namještaj sa stilskim oznakama neo-stilova, koji je bio u modi i rađen krajem 19. stoljeća, naslijeđen po obiteljima, umjetničke slike, posude od porculana i stakla te razne sitnice koje su stvarale ambijent u toku desetljeća. Zbirku tek očekuje sistematska stručna obrada, no već pri preuzimanju, zapažene su neke cijeline koje će usmjeriti sagledavanje i valorizaciju kompletne zbirke s gledišta njezinih vlasnika. Velika biblioteka od oko 2000 knjiga, mnoštvo vrijednih fotografija, privatna hemeroteka te brižljivo sačuvana godišta starih zagrebačkih novina iz vremena između dvaju ratova, usko su vezana uz ličnost Josipa i pogotovo Tonija Schlegela, novinara prisutnih u zagrebačkoj žurnalistici još od 1910. godine. Po svom pozivu, bili su aktivni sudionici, agitatori, kroničari i statističari, a Toni Schlegel i tragična žrvta političkih i društvenih događaja na povijesnoj međunarodnoj pozornici.

Poklon obitelji Pavelić je dio namještaja blagovaonice, koja je rađena po narudžbi za njihov stan u Dalmatinskoj ulici, oko 1910. Rad je zagrebačkog majstora u stilu narodne secesije, koji je uveliko obilježavao domaće proizvode primijenjene umjetnosti početkom 20. stoljeća. Stil karakteriziraju folklorni motivi preuzeti s narodnih tikvica, najčešće prisutni u likovnoj opremi diploma, čestitaka i knjiga, oslikavanju posuda ili rezbareni na namještaju. Stoga i ovi primjerci ne samo da upotpunjuju muzejsku zbirku namještaja, već govore o ukusu sredine koja uz prevladavajuću orijentaciju na import iz srednje Evrope, cijeni i potiče afirmaciju izvornog umjetničkog stvaralaštva.

Muzej grada Zagreba prima te donacije sa zahvalnošću, željom i obavezom da ih prikaže javnosti. Pored njih, mjesto će vjerojatno naći i brojni predmeti koji se danas čuvaju u starim zagrebačkim domovima, a čiji životni vijek će se nastaviti u Muzeju, uz dužnu brigu i pažnju.